

## Voorstel algemeen bestuur

|                    |                      |
|--------------------|----------------------|
| Onderwerp          | Kaderbrief 2027-2031 |
| Zaaknummer         | 0000129220           |
| Portefeuillehouder | G. Wolters           |
| Vertrouwelijkheid  | Openbaar             |

### I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. De kaderbrief 2027-2031 vast te stellen als financieel kader voor de op te stellen programmabegroting 2027-2031 en daarmee in te stemmen met:
  - a. De ontwikkelingen binnen de exploitatiebegroting, waarbij het saldo van alle ontwikkelingen nagenoeg nihil is.
  - b. De netto-investeringsruimte:
    - i. voor de periode 2025-2030 te verhogen met netto € 19,1 miljoen
    - ii. voor de nieuwe jaarschijf 2031 netto € 76,6 miljoen beschikbaar te stellen
    - iii. en daarmee in totaal € 677,0 miljoen aan netto investeringsruimte beschikbaar te stellen voor de periode 2025-2031 (waarvan € 723,8 miljoen bruto-uitgaven en € 46,8 miljoen subsidie-inkomsten).
  - c. Het maximeren van de gemiddelde lastendrukstijging in 2027 op 10%. Bij het opmaken van de begroting 2027-2031 wordt het daadwerkelijk benodigde percentage gehanteerd, waarbij op basis van de huidige informatie de uitkomst 6% is;
  - d. Het verhogen van de incidentele lasten in de exploitatie met € 1,0 miljoen in 2031 (n.a.v. de MJV 2026-2035) en dit ten laste te brengen van de reserve tariefsegalisatie.
  - e. De middelen voor beleidsintensiveringen, zoals gereserveerd in de MJV 2025-2034, voor 2027 vrij te geven ad € 1,432 miljoen.
  - f. De onzekerheden en risico's zoals benoemd in de risicoparagraaf, die gepaard gaan met het opstellen van voorliggende kaderbrief en aanstaande begroting, en de manier waarop met de financiële effecten in de begroting rekening zal worden gehouden.

### II. Kernboodschap

Het waterschap heeft een *'uitdagende opdracht'*. Het is – vrij vertaald – de eerste zin uit het bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt'. Dat die opdracht uitdagend is, is nog steeds een relevante constatering. De opgaven, en daarmee ook de kosten, van het waterschap nemen toe. Ook de omgeving van het waterschap staat niet stil en er zijn ontwikkelingen waar wij als waterschap geen – of slechts beperkte – invloed op hebben. Als voorbeeld valt te denken aan de onrust in het Midden-Oosten en de effecten op prijzen en schaarste van grondstoffen. Of aan (nieuwe) wet- en regelgeving waar het waterschap aan moet voldoen. Het zijn onderwerpen die het waterschap raken en die – uiteindelijk – een plek moeten krijgen in de plannen en de begroting van het waterschap.

Er ligt een opgave voor het bestuur om keuzes te maken over wat voor waterschap we willen zijn. Daarom is het traject 'Vechtstromen van de Toekomst' opgestart. In dit traject wordt gewerkt aan verschillende kijkrichtingen en keuzes voor het waterschap. Dit moet uiteindelijk leiden tot een overdrachtsdocument voor het nieuwe bestuur.

Normaal gesproken wordt op dit moment in het jaar een meerjarenverkenning geschreven. Een document waarin we inhoudelijk en financieel tien jaar vooruitkijken. Echter, gezien de omvangrijke keuzes die een

plek krijgen in het traject 'Vechtstromen van de Toekomst', is in de startnotitie 'Vechtstromen van de Toekomst' afgesproken om nu geen meerjarenverkenning op te stellen. In plaats daarvan is afgesproken een kaderbrief 2027-2031 op te stellen. Deze kaderbrief dient als financieel kader voor de op te stellen programmabegroting 2027-2031. Het bevat ontwikkelingen die van belang zijn om mee te nemen in de komende begroting, maar waarin de keuzeruimte zeer beperkt aanwezig is. De kaderbrief bevat daarmee dus uitsluitend autonome ontwikkelingen. Het document is daarmee beleidsarm van aard. Beleidskeuzes worden opgenomen in het traject Vechtstromen van de Toekomst.

Dat de kaderbrief beleidsarm van aard is, betekent niet dat er geen financiële effecten aanwezig zijn. Door autonome ontwikkelingen binnen het investeringsprogramma neemt de benodigde investeringsruimte toe. De nadelige effecten hiervan op de exploitatiebegroting worden echter opgevangen door gunstige ontwikkelingen van de parameters (inflatie- en loonontwikkeling). Daarnaast zien we ook ontwikkelingen binnen de overige kosten van de exploitatiebegroting. Ook hiervan is het saldo nagenoeg nihil. Per saldo heeft deze financiële kaderbrief daarmee zeer beperkt effect op de gemiddelde lastendrukontwikkeling. Door het toenemende investeringsvolume neemt de absolute schuld beperkt toe. Al met al kan de conclusie worden getrokken dat de uitkomsten van deze kaderbrief binnen het duurzaam financieel beleid passen.

### **III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?**

Met het vaststellen van deze kaderbrief geeft het algemeen bestuur een financieel kader mee aan het dagelijks bestuur voor het opstellen en uitwerken van de programmabegroting 2027-2031. Daarmee past het vaststellen van de kaderbrief bij de kaderstellende rol die het algemeen bestuur heeft.

#### **Indicator voor beleidsmonitoring**

Monitoring van het beleid binnen de programma's wordt opgenomen in de programmabegroting. De indicatoren duurzaam financieel beleid zijn opgenomen in deze kaderbrief.

### **IV. Toelichting op het voorstel/ kader**

De kaderbrief 2027-2031 bevat een inventarisatie van autonome ontwikkelingen met een financieel effect. Daarmee worden in deze kaderbrief geen beleidsinhoudelijke voorstellen gedaan, maar wordt bestaand beleid voortgezet.

### **V. Alternatief voorstel**

Niet van toepassing

### **VI. Argumenten**

*1.1 De uitgangspunten van het bestuursakkoord 'Noaberschap verbindt' blijven overeind staan.*

De kaderbrief bevat een financiële uitwerking van autonome ontwikkelingen. De uitgangspunten van het bestuursakkoord 'Noaberschap Verbindt' worden daarbij niet ter discussie gesteld.

*1.2 Met het opstellen van een kaderbrief wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke afspraken*

Bij de vaststelling van de meerjarenverkenning 2026-2035 is afgesproken dat in de jaren 2026 en 2027 geen meerjarenverkenning wordt opgesteld. In 2026 in verband met het traject 'Vechtstromen van de Toekomst' en in 2027 in verband met de waterschapsverkiezingen die plaatsvinden. Beide onderwerpen maken dat een beleidsarme financiële actualisatie van de kaders passend is.

*1.3 De ontwikkelingen blijven binnen de eigen kaders rondom duurzaam financieel beleid.*

De ontwikkelingen binnen deze kaderbrief hebben beperkt effect op de financiële indicatoren ten opzichte van de programmabegroting 2026-2030 die in het kader van 'duurzaam financieel beleid' worden gevolgd. Zo blijft de gemiddelde lastendrukontwikkeling onder de 10% (m.u.v. 2029) en de netto-schuldquote blijft

ruim onder de 400%. Daarnaast zien we dat er nog ruim voldoende middelen in de reserve tariefseglisatie aanwezig zijn om ontwikkelingen en keuzes (incidenteel) op te vangen. Zoals de hogere gemiddelde lastendruk in 2029. Tegelijkertijd zien we nog verschillende, potentieel omvangrijke, pm-posten in de begroting die kunnen leiden tot een uitzetting van de begroting. Effecten hiervan zijn afhankelijk van nog te maken keuzes. De financiële vertaling van deze pm-posten zal ook effect hebben op de indicatoren die we volgen.

*1.4 In voorgaande MJV's/begrotingen zijn voorstellen gedaan die nu expliciet ter besluitvorming voorliggen.* In de MJV 2025-2034 zijn middelen voor beleidsintensivering opgenomen en is afgesproken dat jaarlijks wordt afgewogen of deze middelen beschikbaar worden gesteld. In deze kaderbrief wordt daarom voorgelegd om deze middelen ter beschikking te stellen. Daarnaast is in de MJV 2026-2035 een incidentele ontwikkeling opgenomen die gedekt werd via de reserve tariefseglisatie (expliciet: implementatie van softwarepakketten). De jaarschijf 2031 komt nu expliciet naar voren, als nieuwe jaarschijf in de programmabegroting 2027-2031 en wordt daarom expliciet ter besluitvorming voorgelegd.

*1.5 Op basis van bestuurlijke afspraken wordt nu gerekend met een gemiddelde lastendrukontwikkeling van 10%. Bij het opstellen van de begroting worden de tarieven berekend op basis van de daadwerkelijk benodigde stijging. Op basis van de huidige informatie is dit 6%.*

Bij het opstellen van de meerjarenverkenning 2026-2035 is afgesproken dat de gemiddelde lastendrukontwikkeling voor 2026 en 2027 in de meerjarenverkenning/kaderbrief op 10% wordt gesteld. Bij het opstellen van de begroting wordt vervolgens uitgegaan van de daadwerkelijk benodigde lastendrukstijging. Op basis van de huidige inzichten zou deze daadwerkelijke gemiddelde lastendrukstijging 6% zijn. Er kunnen zich in aanloop naar het opstellen van de begroting nog ontwikkelingen voordoen waardoor dit percentage hoger of lager wordt. Eén van de ontwikkelingen die zich concreet voordoet is een stijgende ontwikkeling van de inflatie. Met name als gevolg van de onrust in het Midden-Oosten.

## **VII. Risico's en kanttekeningen**

*1.1 Er zijn diverse pm-posten benoemd in de kaderbrief omdat nog (nieuwe) ontwikkelingen op het waterschap afkomen die om nadere uitwerking en een financiële vertaling vragen.*

De pm-posten zijn bijvoorbeeld het gevolg van nieuwe wetgeving die we verwachten, waarvan we weten dat er extra kosten voor gemaakt moeten worden. Deze nieuwe ontwikkelingen krijgen een plek in het traject 'Vechtstromen van de Toekomst' en zullen dan op enig moment leiden tot een financiële (en inhoudelijke) vertaling in de begroting. Daarnaast kunnen geopolitieke ontwikkelingen, bijvoorbeeld de spanningen in het Midden-Oosten, effect hebben op inflatie/prijsontwikkelingen.

## **VIII. Financiën**

De kaderbrief bevat, in lijn met de programmabegroting, een doorkijk van vijf jaar. De ontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen zijn autonoom van aard. De kaderbrief bevat ontwikkelingen binnen de exploitatie- en investeringsbegroting. De exploitatie betreft jaarlijkse kosten voor beheer- en onderhoud en middelen voor advies, onderzoek e.d. De investeringen betreffen de instandhoudingsprojecten en nieuwe uitvoeringsprojecten met een meerjarig nut. Financiële ontwikkelingen op deze zaken hebben effect op de indicatoren financieel beleid zoals we deze monitoren.

Het effect van alle ontwikkelingen die zijn opgenomen in de kaderbrief laten, met betrekking tot de exploitatiebegroting, per saldo een nihil effect zien. Dat wil zeggen dat de voor- en nadelen die worden voorgelegd elkaar nagenoeg opheffen. Voor wat betreft de investeringsbegroting geldt dat over de periode 2025-2030 een aanvullend investeringsbudget van € 19,1 miljoen wordt gevraagd. Voor de nieuwe jaarschijf 2031 is € 76,6 miljoen geraamd en dat is lijn met de jaarschijf 2031 uit de vorige Meerjarenverkenning 2026-2035. Een inhoudelijke toelichting hierop is opgenomen in de kaderbrief.

### Indicatoren duurzaam financieel beleid

De definitie van een duurzaam financieel beleid is als volgt: *'Het verrichten van (wettelijke) taken en opgaven bij een structureel sluitende exploitatiebegroting, een bestendig investeringsvolume met een aanvaardbare schuldpositie, tegen een maatschappelijk aanvaardbare lastendruk voor huishoudens en bedrijven en voldoende reserves in relatie tot het risicoprofiel, waarbij dit wordt beschouwd over een periode van tien jaar.'* Met 'duurzaam' wordt in dit kader vooral 'langjarig' bedoeld.

Om het duurzaam financieel beleid te monitoren wordt een aantal indicatoren gemonitord. Onderstaande tabel geeft een uitsnede weer van de ontwikkeling van de indicatoren, inclusief de normen die hiervoor in het kader van een duurzaam financieel beleid, zijn vastgesteld.

| Indicator<br>(bedragen x € 1 mln)         | Waarde                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 2027  | 2028  | 2029  | 2030  | 2031  |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Ontwikkeling lastendruk                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 10%   | 8%    | 12%   | 7%    | 6%    |
| Netto-investeringsvolume                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 181,2 | 88,5  | 58,1  | 59,7  | 76,6  |
| % kapitaallasten                          | 28%-32%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 24,2% | 25,3% | 29,1% | 28,2% | 27,9% |
| Netto-schuldquote (excl. business cases)  | 400%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 353%  | 344%  | 307%  | 286%  | 274%  |
| Verhouding vaste activa vs. nettoschulden | max 95%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 91,0% | 91,4% | 91,2% | 91,3% | 91,3% |
| Weerstandsvermogen                        | 1,0-1,4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1,3   | 1,3   | 1,3   | 1,3   | 1,3   |
| <b>PM-posten</b>                          | Diverse PM-posten zijn nog niet financieel vertaald. Een financiële vertaling hiervan heeft effect op de ontwikkeling van de lastendruk en het investeringsvolume. Daarmee heeft het ook effect op de overige indicatoren. Meer investering leidt ten slotte ook tot een hogere schuld, meer kapitaallasten, etc. Daarmee zou feitelijk overal '+pm' gelezen moeten worden. |       |       |       |       |       |

Op basis van bovenstaande tabel, en ook de uitgebreide tabel in de kaderbrief, is te concluderen dat de indicatoren passen binnen de afgesproken eigen normen. De gemiddelde lastendruk in 2029 valt op dit moment buiten de norm. Er zijn echter incidentele middelen aanwezig om dit terug te brengen tot het maximum van 10%. Het EMU-saldo (die de ontwikkeling van de schuldpositie weergeeft) is een wettelijk verplichte norm en met name in 2027 en 2028 ruimschoots hoger dan de landelijke norm. Dit wordt in de kaderbrief inhoudelijk toegelicht. De lastendrukontwikkeling in 2027 is, conform afspraken bij de MJV 2026-2035, op 10% gezet. Mocht bij het opstellen van de begroting blijken dat de ontwikkeling lager is, dan wordt dit lagere percentage aangehouden. Indien het percentage hoger is, dan wordt deze teruggebracht naar maximaal 10% via inzet van de reserve tariefsegalisatie.

## IX. Communicatie

Na vaststelling wordt de kaderbrief gepubliceerd op de website van Vechtstromen.

## X. Juridische zaken

De kaderbrief is, net als de meerjarenverkenning, op basis van het Waterschapsbesluit geen verplicht document. Met het algemeen bestuur is de afspraak gemaakt dat jaarlijks een MJV wordt opgeleverd met een doorkijk van 10 jaar. In afwijking daarop is bij de vaststelling van de MJV 2026-2035 afgesproken dat in de jaren 2026 en 2027 een kaderbrief wordt opgesteld. De kaderbrief hoeft niet ter inzage te worden gelegd of in het Waterschapsblad gepubliceerd te worden.

## XI. Uitvoering

Na vaststelling wordt de kaderbrief 2027-2031, ter informatie, gedeeld met de toezichthouder (provincies Overijssel en Drenthe)

## **XII. Bijlage(n)**

1. Besluit.
2. Kaderbrief 2027-2031

## Besluit

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 17 juni 2026

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

### BESLUIT

1. De kaderbrief 2027-2031 vast te stellen als financieel kader voor de op te stellen programmabegroting 2027-2031 en daarmee in te stemmen met:
  - a. De ontwikkelingen binnen de exploitatiebegroting, waarbij het saldo van alle ontwikkelingen nagenoeg nihil is.
  - b. De netto-investeringsruimte:
    - i. voor de periode 2025-2030 te verhogen met netto € 19,1 miljoen
    - ii. voor de nieuwe jaarschijf 2031 netto € 76,6 miljoen beschikbaar te stellen
    - iii. en daarmee in totaal € 677,0 miljoen aan netto investeringsruimte beschikbaar te stellen voor de periode 2025-2031 (waarvan € 723,8 miljoen bruto-uitgaven en € 46,8 miljoen subsidie-inkomsten).
  - c. Het maximeren van de gemiddelde lastendrukstijging in 2027 op 10%. Bij het opmaken van de begroting 2027-2031 wordt het daadwerkelijk benodigde percentage gehanteerd, waarbij op basis van de huidige informatie de uitkomst 6% is.
  - d. Het verhogen van de incidentele lasten in de exploitatie met € 1,0 miljoen in 2031 (n.a.v. de MJV 2026-2035) en dit ten laste te brengen van de reserve tariefsegalisatie.
  - e. De middelen voor beleidsintensiveringen, zoals gereserveerd in de MJV 2025-2034, voor 2027 vrij te geven ad € 1,432 miljoen.
  - f. De onzekerheden en risico's zoals benoemd in de risicoparagraaf, die gepaard gaan met het opstellen van voorliggende kaderbrief en aanstaande begroting, en de manier waarop met de financiële effecten in de begroting rekening zal worden gehouden.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 1 juli 2026

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris